

# FØROYA SOSIAL-DEMOKRATUR

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BROÐURSKAPUR

Nr. 15

Lýsingarprísur fyri mm: 12 oyru á  
1. síðu, 10 oyru á 3. og 4. síðu

Mánadagin 26. apríl 1948

Bladið verður bílagt á posthúsinum, og  
kostar kr. 2,00 + porto um fjórðingsárid

22 Árg.

## Kyrrindi

Meðan broddurin er, i hörð-  
um streymi, fer útróðrarmaðurin  
innav rákinum og biðar til tað  
spekir aftur. Kyrrindini, tá ið  
rákið er lagaligt, eru bestu lik-  
indi at royna hjá honum.

Vit kunna nýta hesa myndina  
av sjónum um okkara politiska  
liv. Streymurin hevur verið  
harður, og broddurin langur,  
og tað hevur verið leingi at  
biða eftir kyrrindum. Men nú  
hava vit eina litla vón um, at  
streymurin fer at linka, og  
kyrrindini kunna vera so fræg,  
at tey kunnu nýtast. Tó her  
valdast, um menn eru sintir at  
nýta kyrrindini, ella teir aftur  
ætla at leggja seg inn á ein  
hvønn vikarbarm at biða og  
skifta orð, eins og tá ið streym-  
urin var harður, og einki gjørdist.

Her liggur eisini nógv og biðar  
at verða gjørt, bæði eitt og ann-  
að. Menn kunnu ikki alla ævina  
sita og trætast og siga, at lik-  
indini eru so ring, umstøðurnar  
eru so trongar, vit liggja i bond-  
um: tí fæst einki av skafti. Lat  
so ein hvønn halda á at siga,  
at bondini kundu vera leysari  
— ella heilt leys. Høvdur fólk  
tað i ætlan, ja, so er sagt, at  
tað skal standa okkum fritt at  
velja.

Henda royndartíðin kann vera  
nýtt at venja okkum og hugva  
okkum til. Lat okkum siga, at  
vit hava verið sum ómyndingar,  
vit hava verið sum børn: vit  
hava gingið fram við. Børn,  
vita vit, leypa ikki úr barna-  
aldrinum og i vakstramanna-  
aldurin. Her fer fram ein menn-  
ing, ein vøkstur. Soleiðis má  
eisini vera við einum landi og  
fólki. Tað skal hugvast og vaksa.  
Politisk menning, hegri og lag  
á at stjórna londum kemur ikki  
eftir einum ári. Vit hava verið  
stjórnað sum eitt amt i øðrum  
landi. Vit hava havt eitt hvørt  
ræði, vit hava havt ráðgevandi  
vald, men ábyrgdin hevur verið  
eingin at rópa. Áðrir menn hava  
umtíð og havt ræðið. Tað er  
langt lop at fara frá einari  
trongari amtsstöðu og til sjálv-  
stöðugt ríki. Her verður eitt  
vitt glopp i teirri politisku og  
stjórnarligu menningini.

Tað er sjónligt, og vit kunna  
siga tað bart út, at okkum

saknar menn: stýrismenn, álit-  
ismenn, undangongumenn. Vit  
sigga tað frægast, nú lögmaður  
skal verða valdur. Tað er ikki  
bert av politiskum orsökum, at  
menn tykjast at vera so i iva  
hvønn teir skulu velja. Men  
beinan vegin, tí ein ikki veit,  
hvør ið er tann rætti maðurin  
at vera settur i henda álitisess.  
Hetta starv ella embætti er gam-  
alt, og hóast menninir, sum i  
tí hava sitið, sjálvandi hava havt  
sini brek, so hevur tjóðin givið  
teimum tær dygdir og tað rúm-  
liga vit, sum kravt skuldi verið  
av stjórnarmonnum.

Tað eru ikki examiur ella  
eini hvørji störv, ið skapa rættar  
menn. Slikt eru hamar, er einki  
at koyra i hamin, eruslikir ytri  
fyrirminur ikki mikið verdir.

Men nú fara vit at vóna, at  
hesi kyrrindi, sum henda nýggja  
stýrisskipan fer at gera, fer at  
hugva út rættar menn, sum  
nýttir kunnu vera, og sum seinri  
fara at gera avreksverk. Er  
nakað tilfar i monnum, kunna  
teir ivaleyst fáa mikið, ið verður  
ur fólk og landi at gagni, burt-  
ur úr hesum likindum, ið nú  
standa okkum til handa.

**Teir kristiligu demokratisku við de Gasperi  
á odda vunnu valið i Italia**

**Kommunistar fóru nógv  
til afturs**

Hetta valgið varð eftir farið  
við óføra stórum spenningi.  
Vunnu Kommunistar, gjørdust  
russiska árinid og valdið so  
mikið i Europa, at demokrati-  
ini vestanfyri fóru at verða heilt  
fyri ongum.

Kristiligu demokratarnir hövdu  
stóran meiriluta og gingu nógv  
fram. Men stríðið stóð meir  
millum kommunismu og katol-  
ismu enn millum politiskar  
flokkar. Bæði eru átrúnaðir,  
religiúnir, og katolisman hevur  
mælt til bardaga móti kommuni-  
ismuni, sum teir siga er ein  
ókristin læra: Hon dyrkar hold-  
ið sum Gud og fer at gera heim-  
in heidnan aftur og loysa hann  
frá kristnari trúgv og morali.  
— Hesin sigur er tó ikki vunnin  
með alla.

Italia er eitt av teimum lond-  
um, sum stendur sosialt ógvu-  
liga aftarlaga — serliga aftaná  
kriggið eru viðurskiptini sera  
ring. de Gasperi og flokkur

hans fer at hava nógv at bota,  
skal hann verða sitandi. Ring  
sosial viðurskipti og stórir stætt-  
armunur eru bestu likindi hjá  
kommunistum at vinna fram.  
Högru-sosialistarnir hövdu eis-  
ini framgongd, og teir royna nú  
at savna seg saman og menna  
seg.

Væntandi er, at Italia fer at  
geva seg aftur at hinum vestur-  
europeiska sambandinum.

## Til DAGBLAÐIÐ

Vit mugu nú fara og flyta  
fram okkara bestu tókk til teir  
báðar blaðstjórar »Dagblaðsins«,  
Knút Wang og M. S. Viðstein,  
at teir nevna okkum so vinar-  
liga og at teir taka fram blað-  
stjóran á hesum blaði, F. S. D.,  
til ummælis i heilum.

M. S. Viðstein er gamal parta-  
maður okkara, og orðatakið  
sigur, at gamal kærleiki rustar  
ikki so bráðliga, so tað skal  
kanska ongan undra, at hann  
so tíðum melur um »Sosialin«  
og so íduliga trivur i stjórn  
hans. Hann er gamal hövund-  
ur, og hann vil kanska læra  
hin núsitandi blaðstjóran sið og  
hógv.

Knút Wang hevur sum kunn-  
ugt verið i Danmark og kunn-  
ast við blaðið har. Danir hava  
kanska lært hann at orðskiftast  
við teir, ið stýra blöðum, hóast  
tann siður hevur ikki verið  
»Dagblaðnum« ókunnigur.

Tað man annars vera i skemti,  
at »Dagblaðið« tosar um skitin  
álop og dulnevni. Meðan Knút  
Wang hevur sitið sum blaðstjóri  
og ábyrgdarmaður, hevur blaðið  
verið viðagitid fyri álop á vissar  
persónar, og manga ferðina hava  
hesi ljótu álop bara staðið við  
einum hvørjum merki undir.  
Vit minnst alla kriggstíðina,  
hvussu tað tá sáddi út illgitan  
og ófrið og leyp á menn hvørja  
lötu. Er »Føroya Sosial Demo-  
kratur« komin eftir dulnevnis-  
siðinum og hevur borið fram  
ljót álop, man tað hava smittað  
av »Dagblaðnum«!

Annars kann ein væl skilja  
ætlan blaðsins. Tað skal gera  
blaðstjóra »Føroya Sosial De-  
mokrat« til ein ósida mann,  
og sjálvandi verður blaðið har-  
eftir. Hetta eru teir politisku  
stríðssíðirnar, sum blaðstjórar  
»Dagblaðsins« venja seg at nýta,  
og ofta kunna teir muna —  
og tað væl.

## Kommunistar og Erlendur Patursson

Tygum, Erlendur Patursson,  
eru ógvuliga illur um at vera  
kallaður kommunistur. Eg veit  
ikki, um tað er nakað skemdar-  
navn. Góðir menn, ivaleyst  
stórir hugsjónarmenn, i nógvum  
londum eru kommunistar og  
eru i kommunistiska flokkinum.  
Nógvir halda eisini, at mikið  
gott er i læru teirra, og stórir  
sannleiki er i nógvum teir flyta  
fram. Tað er tann atburður,  
teir nýta at fremja sini mál, og  
at teir onga andstöðu loyva, ið  
byður monnum imóti. Annars  
var tað »Dimmalætting«, ið fyrst  
av øllum blöðum bar tey tíðindi  
út um landið, at tygum og lags-  
menn tygara hövdu stovnað  
kommunistiskan flokk.

Eg vil ásanna, at beinast var,  
at menn, tá ið teir i almennum  
blöðum, beinleiðis venda sær  
til einhvønn, politikara ella  
annan mann, so settu navn  
undir. Men til hetta er at siga,  
at siðurin at nýta dulnevni er  
ógvuliga vanligur i blaðskriv-  
ing — ikki minst i føroyskari.

Eisini er at ásanna, at hin  
umrødda greinin var heldur  
hvasslig. Men skal slik grein  
sum tann vera orsök til rættar-  
trætu, so vóru mangar slikar  
trætur, og so hevði dómarin  
nógv at takast við. Og fara tyg-  
um av rættum huga at kanna  
blað tygara, siðan tað kom fram,  
kunna tygum ikki illskast og  
taka stórliga til orða, um ein-  
hvør Javnaðarmaður hvassliga  
vendir sær til tygara persónliga,  
tí álopin i Javnaðarflokkin og  
serliga á formann hans hava  
verið burtur úr tætt, og sum  
eg meini, ógvuliga órættvis og  
ósaklig. Skrivning tygara hevur  
verið so háttad, at tygum kunna  
ikki tosa um ósannindi.

Viðvikjandi steypamáli so skal  
eg ikki nevna stórt um tað.  
»Føroya Sosial Demokrat«  
hevur ongan órætt vart. Skylda  
blaðanna er at átala, so mugu  
teir, ið valda, taka til sín. Men  
vit hava sagt, at her á landi er  
ivaleyst ikki bert eitt mál at  
átala.

Martin Joensen.

**Tit fáa  
bestu málingina hjá okkum.  
M. P. Jacobsens málarábúð.**